

Vitenskapelig publisering

Barokke stereotyper finnes også i dag

Marita Hovland Evensen

institutt for samfunnspsykologi, Universitetet i Bergen

Silje Segadal Fluge

Trine Skeistrand Kjoberg

Hege Høivik Bye

institutt for samfunnspsykologi, Universitetet i Bergen

Det er et stigma knyttet til det å være homofil som noen heterofile menn ønsker å unngå.

Faksimile fra aprilutgaven

I Tidsskriftets juniutgave løfter Pål Grøndahl frem noen spørsmål knyttet til vår kvalitative metasynthese av menns erfaringer med seksuelle overgrep som voksne (publisert i april 2019), som vi ønsker å belyse.

Grøndahl etterlyser en tydeligere differensiering mellom de utsatte mennenes erfaringer basert på deres seksuelle orientering, og hvorvidt gjerningspersonen(e) var kvinner eller menn. Vår analyse hadde ikke som mål å systematisk studere likheter og forskjeller mellom heterofile, bifile og homofile menns erfaringer, eller å sammenligne erfaringene til menn utsatt for overgrep av kvinnelige og mannlige overgripere. Derfor er heller ikke studiene som vår metasynthese bygger på, analysert med

dette som innfallsvinkel, selv om det kunne vært en spennende tilnærming. Det er også viktig å nevne at en av begrensningene ved å gjøre en kvalitativ metasyntese er at man i syntesen er prisgitt den informasjon som er inkludert i primærstudiene. For eksempel er informasjon om gjerningspersonenes seksuelle orientering, som Grøndahl også etterlyser, ofte ikke inkludert.

For å illustrere dette har vi laget en oppdatert versjon av det som var tabell 2 i vår artikkel. Den vil gjøres tilgjengelig på Psykologtidsskriftets nettutgave. Her er de to kolonnene lengst til høyre lagt til. Der det er tilgjengelig i primærstudiene, har vi lagt inn mer detaljert informasjon om de utsattes seksuelle orientering, samt overgripernes kjønn og seksuelle orientering. I tillegg til at den informasjonen Grøndahl etterlyser, ikke alltid er tilgjengelig, er det også slik at beretningene til heterofile, homofile og bifile menn i flere studier er analysert under ett. Dette gjør det også vanskelig å konsekvent skille mellom utsattes erfaringer basert på seksuell orientering, når funnene skal syntetiseres.

Vi er imidlertid enige i at overgriperens kjønn og de utsatte mennenes seksuelle orientering er relevant i mennenes fortellinger. I vår artikkel har vi derfor forsøkt å løfte denne informasjonen frem i teksten der den er tilgjengelig og sentral, for å forstå variasjon i funnene. For eksempel har vi skrevet:

«Flere deltakere oppga skam og frykt for hvordan andre ville reagere dersom de fortalte om overgrepet, som grunn for tilbaketrekning fra andre (Mezey & King, 1989; Myers, 1989; Turchik et al., 2013; Willis, 2009). Noen fryktet at deres heterofile legning skulle bli dratt i tvil (Elder et al., 2017; Goyer & Eddleman, 1984; Turchik et al., 2013)».

I dette eksemplet ser vi at seksuell orientering kan være en faktor, slik Grøndahl påpeker. For en åpent homofil mann vil naturlig nok det å få sin heterofile legning trukket i tvil gjerne være mindre relevant enn for en heterofil mann. Skam og frykt for andres reaksjoner kan imidlertid være en felles erfaring uavhengig av seksuell orientering.

Grøndahl kommenterer også at det i resultatene fremkommer et negativt syn på homofile i enkelte utsatte heterofile menns fortellinger. Det er riktig, men vi ville kanskje heller sagt at fortellingene viser at det er et stigma knyttet til det å være homofil som noen heterofile menn ønsker å unngå. Vi er imidlertid uenig i Grøndahls betraktning om at vi burde ha drøftet hvorvidt det ville «vært et problem om en homofil mann hadde vært utsatt for et overgrep av en kvinne og fryktet at han egentlig var heterofil fordi kvinnen hadde valgt seg ut ham som offer? Resultater er resultater, men dette perspektivet kunne kanskje forfatterne ha drøftet?». Dersom et overgrep medfører smerte og forvirring knyttet til egen identitet og seksualitet, og dette oppleves som problematisk for den utsatte, så er det etter vårt syn et problem man kan og bør anerkjenne, uavhengig av kjennetegnene ved den utsatte og overgriperen. Hvorfor skulle ikke det gjelde for en homofil mann utsatt for et seksuelt overgrep av en kvinne?

Grøndahl stiller avslutningsvis spørsmål ved hvorvidt det fortsatt i 2019 er slik at å gå i terapi anses som lite maskulint, da vi henviste til eldre studier som underbygger den uttalelsen. Det er absolutt et betimelig spørsmål. Vi påstår selvsagt ikke at alle menn vegrer seg for å søke hjelp, eller at alle menn mener at det er ikke-maskulint å gå i terapi. Det vi ønsket å få frem, er at noen normer knyttet til maskulinitet kan være én barriere for menn når det gjelder å søke psykologisk behandling. Det fins flere studier av nyere dato som også peker på dette. En kvantitativ metaanalyse som oppsummerte litteratur publisert mellom 2003 og 2013 (Wong og kolleger, 2017), viser at maskulinitetsnormer fortsatt kan være relevant også på 2000-tallet. Et annet eksempel er Lynch og kollegers (2018) kvalitative studie av hjelpesøking blant unge menn i Irland, der en av deltakerne siteres slik: «If you go and ask for professional help, you are not really a man» (s. 143). Selv om verden

har gått videre, henger kanskje noen forestillinger om hva ekte menn gjør, og ikke minst ikke gjør, igjen.

Vi vil avslutningsvis takke Grøndahl for interessante innspill til vårt arbeid, og for den muligheten det ga oss til å reflektere ytterligere over våre funn og konklusjoner.

Referanser

- Lynch, L., Long, M., & Moorhead, A. (2018). Young Men, Help-Seeking, and Mental Health Services: Exploring Barriers and Solutions. *American Journal of Men's Health*, 138–149. <https://doi.org/10.1177/1557988315619469>
- Wong, Y.J., Ho, M.-H.R., Wang, S.-Y., & Miller, I.S.K. (2017). Meta-analyses of the relationship between conformity to masculine norms and mental healthrelated outcomes. *Journal of Counseling Psychology*, 64(1), 80–93. <https://doi.org/10.1037/cou0000176>